

інтервенційного фонду шляхом форвардних закупівель, а інших 50% – шляхом здійснення фінансових інтервенцій.

Наступне, в законі вказано, що Аграрний фонд приймає рішення про здійснення аграрних інтервенцій. Проте нічого не сказано про строки прийняття такого рішення, що безумовно погіршується на якості відповідних правовідносин. Адже головне в аграрних інтервенціях – це оперативність, швидка реакція держави на цінову ситуацію на внутрішньому ринку. Відсутність відповідних строків створює умови для Аграрного фонду здійснювати інтервенції тоді, коли проблема вже стає не актуальною, що взагалі нівелює їх значення.

Ще одним недоліком відповідного нормативно-правового акту є передбачена можливість здійснювати фінансові та товарні інтервенції на умовах форварду (виконання таких договорів відбувається від 60 до 360 днів). Враховуючи, що головною ознакою інтервенцій є оперативність з метою попередження ажіотажу чи паніки населення з приводу стрімкого коливання цін на сільськогосподарську продукцію, дуже важко уявити користь від аграрних інтервенцій здійснених після спливу 60–360 днів. Тому здійснювати аграрні інтервенції потрібно лише на умовах споту (виконання відбувається протягом 5 днів).

Такий перелік недоопрацьовань зазначеного нормативно-правового акту є далеко не повним і розкривати його ще можна було б дуже довго, проте метою даної доповіді було не стільки розкриття недоліків даного закону, як нагадування актуальності тематики державних аграрних інтервенцій та зміщення акцентів і пріоритетів з приводу аграрних питань. Було б добре, якби державна влада, крім пошуку нових методів регулювання цін, ще й плідно працювала над вирішенням уже існуючих проблем.

Лисанець О. С., кандидат юридичних наук, асистент кафедри земельного та аграрного права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ЗЕМЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Згідно зі ст. 14 Конституції України земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Це поло-

ження Основного Закону України відображено і деталізовано у Земельному кодексі України, Законі України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 року та інших актах земельного законодавства. Правова охорона земель являє собою систему врегульованих нормами права організаційних, економічних та інших суспільних відносин щодо забезпечення раціонального використання земельного фонду країни, запобігання необґрунтованому вилученню земель із сільськогосподарського обігу, захисту земельних ресурсів від шкідливих антропогенних впливів, а також щодо відтворення та підвищення родючості ґрунтів, продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого правового режиму земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Її основне завдання полягає в забезпеченні збереження та відтворення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей земель.

Правова охорона – проблема багатогранна. Вона вирішується за допомогою різних правових засобів. Відправною точкою у здійсненні охорони земель є розробка і прийняття нормативно-правових актів і норм, спрямованих на їх раціональне використання і охорону. Для цього необхідно мати чітку внутрішньо узгоджену систему правових норм, інакше вимога дотримання законності виявиться необґрунтованою, такою, що втратила практичний зміст. Обов'язок такої охорони землі в першу чергу покладено на державу.

У чому конкретно полягає суть початкового етапу в забезпеченні охорони земель?

По-перше, у нормативно-правових актах закріплюється правове положення земель, причому положення кожної із складових частин земельного фонду (земель сільськогосподарського призначення, земель міст та інших населених пунктів, земель промисловості, транспорту тощо), визначаються права та обов'язки конкретних власників землі і землекористувачів.

По-друге, у нормативно-правових актах міститься вимога до державних органів, підприємств, установ, організацій та громадян неухильно дотримуватися норм земельного законодавства.

По-третє, у нормативно-правових актах викриваються і засуджуються порушення прав власників земельних ділянок і землекористувачів, невиконання вимог законодавства про охорону земель; визначаються заходи з їх усунення; передбачається відповідальність винних.

По-четверте, у нормативно-правових актах містяться заходи профілактичного характеру, які сприяють запобіганню правопорушень у галузі охорони земель.

По-п'яте, у правових актах містяться заходи, які стимулюють належну охорону земель.

Отже, правову охорону земель не можна розглядати лише в плані боротьби з конкретними правопорушеннями. Охорона земель починається не із застосування норм права за вчинене правопорушення у цій сфері суспільних відносин, а з розробки і прийняття нормативно-правових актів, направлених на охорону земель. Від того, наскільки повно і всебічно питання охорони земель урегульовані в законодавчих актах, залежатиме ефективність їх охорони. Норми права проявляються з набранням чинності законом, що містить ці норми, а не з моменту вчинення винним правопорушення.

Яке ж значення правової охорони? Наукове розкриття значення і ролі будь-якого правового явища неможливе без встановлення його зв'язку з розвитком економіки зокрема і суспільства взагалі. Розглядаючи правову охорону з цієї точки зору, необхідно підкреслити, що вона дозволяє досягти найбільш ефективного використання в інтересах людини такого природного багатства, як земля, що є вихідною матеріальною основою накопичення національного багатства і забезпечення благополуччя народу. Але земля може не виконати цього свого споконвічного призначення, якщо допускати безгосподарність і недбайливе ставлення до неї.

Правова охорона земель сприяє вирішенню продовольчої проблеми, яка стала головним мірилом прогресу. Виробництво продуктів сільсько-го господарства безпосередньо пов'язане з ефективністю використання земель, підвищення їх родючості, залученням з цією метою невикористаних земель, збереження від розбазарювання. Все це досягається за допомогою їх охорони.

Наше сільське господарство має всі можливості, щоб дати необхідну кількість сільськогосподарської продукції як на внутрішній ринок, так і на зовнішній. Однак для цього необхідно змінити ставлення до землі, її охорони і використання.